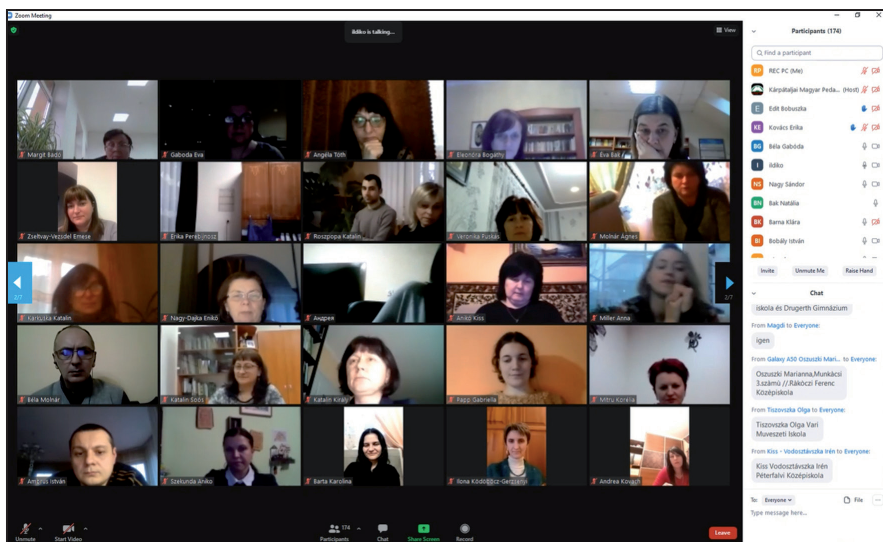

KÖZOKTATÁS

A KÁRPÁTALJAI MAGYAR PEDAGÓGUSSZÖVETSÉG LAPJA

XXV. ÉVFOLYAM, 2021/1–2. SZÁM

KÖZGYŰLÉS JÁRVÁNY IDEJÉN

A koronavírus-járvány ellenére is megtartotta éves megyei közgyűlését a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) 2020. december 17-én. A fórumot a korábban megrendezett járási közgyűlésekhez hasonlóan a világháló segítségével, videohívással bonyolították le.

A 228 delegáltból 171 jelentkezett be a távkonferenciára, biztosítva ezzel a tanácskozás határozatképességét.

(Folytatás a 2. oldalon)

ISKOLAI VIZIT

EGY LEENDŐ BÁZISISKOLA A BEREGI-HEGYEK ÖLELÉSÉBEN

Miközben az ukrán nacionalisták Ukrajna valós problémáinak a megoldása helyett gőzerővel igyekeznek lerombolni egyebek mellett a kárpátaljai magyar oktatási rendszert is, addig mi, egy jobb jövőben reménykedve, anyaországunk támogatásával igyekszünk építkezni, többek között bázisiskolákat alakítva ki. Leendő bázisiskoláink egyike a Kárpátalja legnagyobb múltú oktatási intézményei közé tartozó Nagyberegi Középiskola.

(5–8. oldal)

KRÓNIKA

Milyen lett Kárpátalja 2021-re? Visszatekintés egy előretekintésre

(3–4. oldal)

ISKOLAI VIZIT

Egy általános iskola, mely a ködös Albionból is kap segítséget
(Bemutatjuk a Szőlősgyulai Általános Iskolát)

(9–11. oldal)

ÉVFORDULÓ

A beregszászi főiskola angol szakának története (1996–2020)

(14–20. oldal)

FELMÉRÉS

A családok szerepe beregszászi és beregszászi járási kisiskolások tanulási attitűdjeinek alakulásában

(21–23. oldal)

A barkaszoói roma közösség nyelvhasználata

(24–25. oldal)

ÓVODAI NEVELÉS

Mese, meseértés szemlélődő, hozzáadó, haszonelvű játékkal

(26–29. oldal)

ANYANYELVOKTATÁS

A nyelvjárásokhoz való viszonyulás alakulása a hozzáadó anyanyelvoktatás hatására (2008–2019)

(30–31. oldal)

A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV
A múzeumpedagógia a magyar mint idegen nyelv oktatásának szolgálatában

(34–39. oldal)

HONISMERET

Képek csata után. A kárpátaljai magyarok és a „nagy háborút” követő államfordulat

(40–43. oldal)

HUSZTI ILONA, NAGY-KOLOZSVÁRI ENIKŐ*

A beregszászi főiskola angol szakának története (1996–2020)

BEVEZETÉS

Tavaly fennállása óta immár 21. alkalommal bocsátott ki angol szakos végzős hallgatókat főiskolánk. Idén azonban a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén körülményei között került erre sor, a hagyományoktól teljesen eltérő módon. Az utóbbi években diákjaink a beregszászi református templomban megszervezett tanévzárókon vehették át jól megérdemelt diplomájukat ünnepélyes keretek között, tanáraik, diáktársaik, rokonaik előtt. Az ismert okok miatt 2020-ban az ünnepség sajnos elmaradt. Az új helyzet azonban arra készítetett minket, hogy visszatekintsünk az elmúlt több mint két évtizedre, és számba vegyük, honnan indultunk és hová értünk el.

1. A KEZDETEK

1.1 A Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola Beregszászi Speciális Képzése

Az 1990-es évek közepén indult a felsőoktatás Beregszászban. Az 1994/1995-ös tanévben kezdtek tanulni az első diákok angol–történelem és angol–földrajz szakon a Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola Beregszászi Speciális Képzésének keretében. Az oktatás hétvégenként folyt, mivel akkor még csak a nyíregyházi tanárok jártak át hetente tanítani a diákjainkat (Ajtay-Horváth Magda, Katona Mártonné, Kiss Tamás, Magyar Miklósné, Szabó Tibor, Szerencsi Katalin, Újszászi Zsuzsa, Vraukó Tamás). A

képzés eleinte – saját főiskolai épület hiányában – különböző helyi iskolákban zajlott péntek déltől vasárnap délig. A diákok a Nyíregyházi Főiskola által kidolgozott és alkalmazott tanterveket és tananyagokat használták. Kötelező iskolai tanítási gyakorlatukat előbb a Beregszászi 4. Sz. Kossuth Lajos Középiskolában végezték, majd Kárpátalja különböző magyar iskoláiban. A négyéves képzés végén a Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola angoltanári oklevelét vehették át az eredményes államvizsgát tett hallgatók. A frissen végzett angoltanároknak a diplomáikat honosítani kellett Ukrajnában, amennyiben ukrain iskolában kívántak elhelyezkedni.

1.2 A Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola (1996–2003), a mai II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola jogelődje

1996-ban már a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolára vettünk fel angol–történelem és angol–földrajz szakos hallgatókat. Ekkor még jártak ki hozzánk tanárok a Nyíregyházi Főiskoláról, de egyidejűleg „elkezdődött a saját oktatói gárda kialakítása, részben kárpátaljai, fokozattal vagy megfelelő szakmai tapasztalattal és minősítéssel rendelkező tanárok, illetve PhD-iskolákban vagy aspirantúrában tanuló fiatalok bevonásával. Az oktatás a Beregszászi Ruhaipari Szakiskola épületében folyt.” (<http://kmf.uz.ua/hu/a-foiskola-tortenetebol/1993-2004/>) Egészen az 1999/2000-es tanévig két szakpáron lehetett

angolt tanulni a főiskolán, viszont a 2000/2001. tanévtől kezdve egy minisztériumi döntés alapján az angol–földrajz szakpár megszűnt Ukrajnában, így a beregszászi főiskolán is. Ezért egészen 2004-ig csak angol–történelem párosításban tanulhattak diákjaink angolt a főiskolán.

2. AZ ANGOL SZAKPÁROK BŐVÜLÉSE A 2000-ES ÉVEK KÖZEPÉN

2003-ban indult a tanítói–angol szak. Ezzel arra a helyzetre reagált a főiskola, hogy a 2003/2004-es tanévtől kezdődően kötelezővé tették az idegen nyelvek tanulását az iskola 2. osztályától kezdve, az alsó tagozatban. Ennek a minisztériumi rendeletnek köszönhetően több idegen nyelv-tanárra lett szükség a kárpátaljai magyar iskolákban. A tanítói–angol párosítás azért bizonyult sikeresnek, mert a leendő tanító nénik így abból kaptak alapos felkészítést, hogyan kell idegen nyelvet tanítani a 6–10 éves alsó tagozatos gyerekeknek, ami merőben eltér az általános iskolai vagy a középiskolai nyelvtanítástól¹.

Felismerve az igényt, a főiskola újabb szakpárokat indított 2004-ben, így a jelentkezők felvételizhettek angol–magyar, magyar–angol és történelem–angol szakra is az eredeti angol–történelem mellett. 2006-tól Bachelor fokozatú alapidipломát szerezhetnek hallgatóink a 4. évfolyam (8. tanulmányi félév) végén. 2007-ben adtunk ki utoljára Szpecialiszt fokozatú diplomát angol szakon ötéves képzés végén (Huszt, 2010).

2008-ban tartották Ukrajnában az első emelt szintű

érettségi vizsgát a független tesztközpontokban, az ún. Külső Független Értékelést (Zovnyisnye Nezalezsne Ocinyuvannya – ZNO). Az itt szerzett pontszámokkal juthattak be a középiskolák végzősei a felsőoktatásba. Ezzel egyidejűleg megszűnt a felvételi vizsga intézménye, hiszen a jelentkezőket a hozott pontszámok alapján vették fel a főiskolákra, egyetemekre. Ettől az évtől kezdve már nem szakpárookra jelentkeztek a felvételizők, hanem önálló szakokra, bár tanulhattak egyidejűleg két szakon, az egyik nappali tagozaton, a másikon pedig levelezőn. Ez a mai napig így van.

3. A 2010-ES ÉVEK ÚJÍTÁSAI

Az egész ukrainai felsőoktatás nagy változásokon ment keresztül a 2010-es években. Ekkor tértünk át a főiskolán a bolognai rendszerre, miáltal a hallgatók előtt szabadabbá vált az út, ha más intézményben szerettek volna továbbtanulni, nem abban, amelyikben kezdték felsőfokú tanulmányaikat. Ez az Európai Kreditátviteli Rendszer segítségével vált lehetővé (European Credit Transfer System – ECTS). Ennek megfelelően a diákok tudását egy 100 pontos skálán értékeljük, s egy-egy tárgy teljesítéséhez legalább 60%-ot kell elérnie a hallgatónak.

2007 és 2019 között csak Bachelor szinten folyt az oktatás az angol szakon. Öröndetes módon azonban 2019-ben már a kétéves Master fokozatú képzésünk is beindult, és remélhetőleg jövőre, vagyis 2021-ben, kioszthatjuk az első mester fokozatú angol szakos diplomákat a főiskolán.

*A szerzők a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola angoltanárai

1. sz. táblázat. ECTS-értékek és érdemjegyek a főiskolán

Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Osztályzat az ECTS szerint	Osztályzat a nemzeti skála alapján		
		vizsga, évfolyammunka, gyakorlat értékelése		beszámoló értékelése
90–100	A	jeles	5	megfelelt
82–89	B	jó	4	
75–81	C			
64–74	D	elégséges	3	
60–63	E			
35–59	FX	elégtelen a pót-vizsga lehetőségével	2	nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
1–34	F	elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	2	nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

4. SZAKMÓDSZERTANI KÉPZÉS

A szakmódszertani képzés az angol szakunk egyik alappillére. Diákjaink a tanulmányi idejük 4. szemeszterében kezdik. Az angol nyelv oktatásának módszertana az általános iskola felső tagozatában című tárgy elsajátítását, melyből az 5. szemeszter végén záróvizsgát tesznek. Ez a tárgy jelenti az angol szakirányú módszertani képzés alapját. A tárgy legfőbb célja, hogy bőséges elméleti tudással vértessze fel diákjainkat, illetve megtanítsa őket az elsajátított elmélet gyakorlati hasznosítására. Az elméleti oktatás az előadásokon zajlik, míg a szemináriumi vagy gyakorlati foglalkozások során nyílik alkalmuk a hallgatóknak a megszerzett elméleti tudást átültetni a gyakorlatba. Erre az ún. mikrotanítás a legalkalmasabb. A mikrotanítás olyan rövid tanítási egység, melynek során a hallgatók 15 perces foglalkozásokat tartanak egy-egy általuk választott témából, és egymást tanítják a szakcsoportjukon belül, egymásnak tartják a rövid tanórákat, így gyakorolva a tanári készségek alkalmazását. A hallgatók óravázlatokat készítenek, melyek alapján megtartják a minifoglalkozásokat vagy órarészleteket. A megtartott foglalkozás után általában tízperces megbeszélés következik: először

a diák mondja el, mik voltak a céljai, hogyan sikerült azokat megvalósítani, illetve ha nem sikerült minden célját elérni, mik voltak ennek a lehetséges okai. „Ezután a diáktársak mondják el véleményüket a látott órával kapcsolatban, kiemelve az óra pozitív és negatív tulajdonságait, esetleg azt, mit lehetett volna még másképp tanítani. A megvitatás végén a tantárgyat oktató tanár értékeli az elhangzottakat és kiállítja az órát bemutató diák érdemjegyet, részletesen megindokolva azt. Az értékelés az ukrán nemzeti négyeses értékelési skálán történik: jeles (5), jó (4), elégséges (3), elégtelen (2)” (Huszt, 2010, 85. old.).

A szakmódszertani képzés része az a gyakorlat is, melyet diákjaink a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség által iskolásoknak szervezett angol tantárgyi vetélkedőn végeznek. Az a feladatuk, hogy felügyeljék a verseny menetét, tisztaságát, egyúttal megfigyeljék az iskolán kívüli esemény/verseny lebonyolítását és fontos szervezőmódszertani tudásra-tapasztalatra tegyenek szert ezúton is.

5. PEDAGÓGIAI GYAKORLAT

Angoltanári szakunk másik fontos eleme a pedagógiai gyakorlat. A gyakorlat rendjéről jelent már meg leírás

(Huszt, 2009), ezért e helyt csak a legutóbbi fejleményekről szeretnénk beszélni.

Az oktatási minisztérium rendeletének megfelelően 2017-től megváltozott a főiskolai hallgatók pedagógiai gyakorlatának szerkezete, menete. Tartalmi változás nem történt, viszont formailag szinte teljesen átalakult a gyakorlat. Kezdődött mindez azzal, hogy jelentősen csökkent a hallgatók gyakorlatára szánt idő: míg 2017 előtt hallgatóink 3x2 hetet töltöttek a beregszászi gyakorló iskolákban csoportos gyakorlattal, majd 1x6 hét egyéni külső iskolai gyakorlaton vettek részt, addig a 2017-es „reform” óta a diákjaink 1x2 hét csoportos gyakorlatot teljesítenek tanulmányaik 5. szemeszterében, illetve 1x4 hét egyéni külső iskolai gyakorlaton vesznek részt a 7. szemeszterben.

A csoportos gyakorlat a beregszászi magyar iskolákban zajlik délelőttönként, majd délutánonként a hallgatókra tanórák várnak a főiskolán. Az egyéni külső iskolai gyakorlatra a diákjaink maguk jelentkeznek valamelyik kárpátaljai magyar iskolába, ahol biztosítani tudják számukra a gyakorlat feltételeit.

Diákjaink mellé minden esetben tapasztalt angoltanárokat jelölnek ki mentornak, akiktől elleshetik, elsajátít-

hatják a nyelvtanári szakma csínját-bínját. A tanárok feladatai közé tartozik, hogy a gyakorlat idején mindenben támogassák hallgatóinkat, szakmai tanácsokkal lássák el őket, válaszoljanak a szakmával kapcsolatos kérdéseikre (Huszt, 2011).

A hallgatók gyakorlatának értékelésére a mentorok tesznek javaslatot, melyet meg is kell indokolniuk. Ezenkívül a diákoknak részletes dokumentációt kell benyújtaniuk, melyet a gyakorlatvezető tanszéki kolléga tüzetesen megvizsgál, eleméz. Végül a diákok pedagógiai gyakorlatáért felelős tanszéki oktató hozza meg a végső döntést az iskolai mentorok értékelése és a benyújtott dokumentáció elemzése alapján, és állítja ki a hallgatók érdemjegyet. A csoportos gyakorlat esetében a kétoldali „megfelelt/nem felelt meg” értékelést alkalmazzuk, míg az egyéni gyakorlatot a felsőoktatásban érvényes hazai négyeses skála (2-3-4-5) alapján értékeljük.

6. VÉGZETTJEINK ÉS JELES DIÁKJAINK

A 2. sz. táblázat azt mutatja be, hogy az elmúlt tanévekben milyen szakon hányan szereztek bachelor és specializist fokozatú diplomát.

A táblázatból kiderül, hogy a 21 kibocsátás során (2002–2020 között) 408-an szereztek angol szakos tanári diplomát a beregszászi főiskolán. Közülük 97-en Szpecializist, míg 311-en Bachelor fokozatú diplomát vehettek kézbe. A legtöbb angol szakos tanárt kibocsátó tanévünk a 2009/2010-es volt, amikor összesen 50-en szereztek diplomát.

Ha belegondolunk, igazán elismerésre méltó eredmény egy ilyen fiatal, nem államilag fenntartott felsőfokú tanintézménytől, hogy több mint 400 angol szakos tanárt bocsátott ki az elmúlt 18 év alatt. Az eredeti célja a főiskola megálmodóinak még a 90-es években

2. sz. táblázat. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán (és annak jogelődjén, a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolán) angol szakon végzettek száma a végzés éve szerint (B = bachelor; S = specialiszt)²

Végzés éve	Angol–történelem	Angol–földrajz	Tanítói–angol	Angol	Összesen
2002/ január	6 (S)	9 (S)	-	-	15 (S)
2002/ június	3 (S)	11 (S)	-	-	14 (S)
2003	8 (S)	8 (S)	-	-	16 (S)
2004	11 (S)	6 (S)	-	-	17 (S)
2005	10 (S)	1 (S)	-	-	11 (S)
2006	9 (S)	-	-	-	9 (S)
2007	15 (S)	-	-	-	15 (S)
2007	20 (B)	-	6 (B)	-	26 (B)
2008	-	-	-	33 (B)	33 (B)
2009	-	-	-	20 (B)	20 (B)
2010	-	-	-	50 (B)	50 (B)
2011	-	-	-	38 (B)	38 (B)
2012	-	-	-	11 (B)	11 (B)
2013	-	-	-	14 (B)	14 (B)
2014	-	-	-	19 (B)	19 (B)
2015	-	-	-	6 (B)	6 (B)
2016	-	-	-	13 (B)	13 (B)
2017	-	-	-	19 (B)	19 (B)
2018	-	-	-	15 (B)	15 (B)
2019	-	-	-	21 (B)	21 (B)
2020	-	-	-	26 (B)	26 (B)
Összesen	82 (62 S + 20 B)	35 (S)	6 (B)	285 (B)	408 (97 S + 311 B)

az volt, hogy létrehozzon egy felsőoktatási intézményt, ahol magasan képzett tanárokat nevelnek a kárpátaljai magyar iskolák számára (<http://kmf.uz.ua/hu/tajekoztato/>). Ez az elképzelés a 2014-ig kiválóan működött is, de akkor az ukrainai események – a kelet-ukrainai háború, az egyre nehezebbé váló életkörülmények, a rohamosan növekvő infláció, a tanári szakma általános presztízsvesztése stb. – hatására egyre több angol szakos tanár, köztük olyanok is, akik a Rákóczi-főiskolán szereztek diplomát, döntött úgy, hogy elhagyja a tanári pályát, és valamilyen más megélhetés után néz. Emellett nagy számban hagyták el Kárpátalját és folytatták a tanári pályát Magyar-

országon, illetve helyezkedtek el teljesen más területen az Egyesült Királyságban. Pontos adatokkal sajnos nem tudunk szolgálni arról, hogy hányan hagyták el az otthonukat és vállaltak munkát a nagyvilágban a kárpátaljai magyar iskolák helyett. Csak becsülni tudjuk azok arányát, akik a nehézségek ellenére is itthon maradtak és folytatták a tanítást. Szomorú ezt leírni, de a hozzáférhető adatok szerint a 2019/2020-as tanévben a nálunk végzett angol szakos tanárok mindössze hozzávetőlegesen 15–20%-a tanított valamelyik kárpátaljai magyar iskolában. (Ennek a nagyarányú elvándorlásnak a következménye többek között, hogy jelentős hiány van angol tanárokból a magyar iskolák-

1. sz. melléklet. A 2019/2020-as tanévben kárpátaljai magyar iskolákban oktató angoltanárok névsora, akik a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, illetve annak jogelődjein szereztek diplomát

Anicka Zsolt (2004, Benei Általános Iskola), Antal-Ionika Viktória (2014, Beregszászi 9. Sz. Általános Iskola), Aranyosi Adrienn (2010, Gáti Kovács Vilmos Középiskola), Bábel Zsuzsanna (2004, Benei Általános Iskola), Bajusz Erika (2005, Bótrágyi Általános Iskola), Bíró Erika (2002, Mezővári II. Rákóczi Ferenc Középiskola), Borovszki Magdolna (2009, Nagydobronyi Református Líceum), Buda Beáta (2006, Mezőkaszonyi Középiskola, Csonkapapi Általános Iskola), Csucska Marianna (2007, Sislóci Középiskola), Deme Lajos (2004, Zápszonyi Általános Iskola), Derceni-Májercsik Etelka (2007, Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium), Erdélyi-Pecsora Éva (2005, Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium), Fejes Noémi (2012, Tiszaújfalvi 2. Sz. Széchenyi István Középiskola), File Margit (2003, Halábori Általános Iskola), Fiú Szamanta (2013, Aknaszlatinai 3. Sz. Bolyai János Középiskola), Gajdos Evelin (2016, Nagyberegi Református Líceum), Gál Vivien Gréta (2018, Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium), Gorzó Kamilla (2002, Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium), Kalanics Irén (2010, Péterfalvai Református Líceum), Knobloch Erzsébet (2011, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete), Kopor Ágnes (2007, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete), Kovács Alexandra Kitti (2017, Nagyberegi Református Líceum), Kovács-Kiss Mónika (2004, Nagyberegi Középiskola), Kovács Mónika (2008, Nagyberegi Református Líceum), Kődöböcz-Gerzsenyi Ilona (2002, Beregszomi Általános Iskola), Kun Viktória (2008, Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium), Lator Zsuzsanna (2010, Viski Kölcsey Ferenc Középiskola), Lizák Katalin (2011, Gáti Középiskola), Magyarai Tímea (2008, Gyulai Általános Iskola), Margitics Marianna (2005, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete), Márkus Erzsébet (2002, Tiszaásványi Általános Iskola), Markó Andrea (2012, Beregszászi 7. Sz. Általános Iskola), Máté Andrea (2010, Mezővári II. Rákóczi Ferenc Középiskola), Máté-Sápi Erika (2010, Tiszakeresztúri Oktatási-Nevelési Központ), Mészáros Csilla

2. sz. melléklet. Volt diákjaink, akik kimagasló eredményeket értek el

Fodor Gyula PhD (1998, főiskolai tanár, a II. RFKMF prorektora, Beregszász), Bocskor Andrea PhD (2002, Európa-parlament képviselő, Brüsszel), Mester András (2002, Mezőgece polgármestere; a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács elnöke, Mezőgece), Molnár D. Erzsébet PhD (2002, főiskolai tanár, Beregszász), Molnár D. István PhD (2002, főiskolai tanár, Beregszász), Fodor Katalin (2002, főiskolai tanár, Beregszász), Szilágyi László (2002, főiskolai tanár, Beregszász), Váradi Natália PhD (2002, főiskolai tanár, a II. RFKMF Felnőttképzési Központjának vezetője; a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány irodaigazgatója, Beregszász), Olasz-Berghauer Emőke PhD (2003, főiskolai tanár, Beregszász), Kőszegi-File Margit (2003, angoltanár, iskolaigazgató, Halábor), Sass-Karmacsai Enikő PhD (2003, főiskolai tanár, Beregszász), Henkel Beatrix PhD (2005, egyetemi tanár, Abu Dhabi, Egyesült Arab Emírségek), Erdélyi-Pecsora Éva (2005, iskolaigazgató-helyettes, Beregszász), Ferenc Viktória PhD (2006, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa, Budapest), Jablonkyó Tamás (2006, főiskolai tanár, Beregszász), Togyeriska Erika (2006, angoltanár, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziuma, Beregszász), Bányi Szilvia PhD (2007, főiskolai tanár, Beregszász; egyetemi tanár – Pannon Egyetem, Veszprém), Kovács Szilvia (2007, Rátgáber Kosárlabda Akadémia, vezetői asszisztens, Pécs), Molnár Ferenc PhD (2008, főiskolai tanár, Beregszász), Nagy-Kolozsvári Enikő (2008, főiskolai tanár, Beregszász), Dobos Sándor (2009, főiskolai tanár; a II. RFKMF Kiadói Részlegének vezetője, Beregszász), Mádi Gabriella (2009, főiskolai tanár, Beregszász), Bujdosó János (2010, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkársága Kárpátaljai Főosztályának vezetője, Budapest), Mester-Hnatik Katalin (2010, főiskolai tanár, Beregszász), Hladonik Gergely (2014, főiskolai tanár, Beregszász), Németh-Dobsa Beáta (2015, a Mathias Corvinus Collegium Fiatal Tehetség Programjának (MCC FIT) beregszászi régióvezetője, Beregszász), Sütő-Máté Réka (2015, főiskolai tanár, Beregszász)

ban is.) Csak remélni tudjuk, hogy azok, akik a váltás mellett döntöttek a jobb megélhetés reményében, elérték céljukat és sikeresen hasznosítják a tudást, melyet a beregszászi Rákóczi-főiskolán szereztek.

Nem beszélhetünk a főiskola angolszakáról, annak történetéről anélkül, hogy meg ne említenénk mindazokat, akikre büszkék vagyunk, amiért nálunk szereztek angoltanári diplomát. (Lásd. az 1. és 2. sz. melléleteket.)

7. KIEMELKEDŐ RENDEZVÉNYEINK

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének Angol Nyelv és Irodalom Szakcsoportja folyamatosan szervez rendezvényeket, melyek angol szakos diákjaink szakmai fej-

lődését segítik (versenyek, vetélkedők, diákkonferenciák), illetve a tanszék munkatársainak szakmai fejlődését is szolgálják (mint pl. a nemzetközi tudományos konferenciák).

Az alábbiakban időrendi sorrendben szeretnénk felvázolni a legjelentősebb eseményeket.

2002. november 8–10. – az első nemzetközi tudományos konferencia főiskolánkon, melyet *Idegennyelv-oktatás készségi környezetben* címmel rendeztünk meg. A konferencián elhangzott előadások írásos változatát 2004-ben jelentettük meg (Huszt, 2004).

2007. március 30. – országismereti vetélkedő az Amerikai Egyesült Államokról *Who knows more about the USA? (Ki tud többet az USA-ról?)* címmel az I. és II. évfolyamos

angol szakos diákok számára, a III. évfolyamos angol szakos szervezésében.

2008. február–május – angol szkeccs-iro-verseny (szkeccs – rövid történet váratlan csattanóval a végén) az angol szakos diákok számára.

2012. november 27. – „Tanulj velünk! Légy a diáktársunk!” – rendhagyó rendezvény a IV. évfolyamos angol szakos diákok szervezésében. Az izgalmas kezdeményezés célja tanintézményünk népszerűsítése volt a beregszászi magyar iskolások körében, hogy hiteles, első kézből származó információval szolgáljanak arról, mit jelent a főiskolán tanulni, és a saját szemszögükből mutassák be a főiskolai életet.

2014. április 10–11. – nemzetközi tudományos konferencia „*Modern trends in foreign language teaching and applied linguistics in the twenty-first century: Meeting the challenges*” címmel, amely két szekcióban került meg-

rendezésre: nyelvpedagógiai és alkalmazott nyelvészeti. A plenáris előadók között üdvözölhettük Medgyes Péter professzor urat (ELTE, Budapest), Nikolov Marianne professzor asszonyt (PTE, Pécs), dr. Kontra Editet (ELTE, Budapest), Jerrold Franket (USA Kijevi Nagykövetsége) és dr. Orosz Ildikót, a Rákóczi-főiskola elnökét. Az előadások kötetben is megjelentek (Huszt, és Lechner szerk., 2018).

2014. május 8. – William Shakespeare születésének 450. évfordulóját méltattuk. A költő, drámaíró, színész tisz

lemdíszek lebegtek a falak között, miközben boszorkák, kísértetek, rémisztő alakok jelentek meg előttünk. Ezen az estén az angol szakos hallgatók előadást tartottak a halloweenről, melyből az ünnephez kapcsolódó szokásokat, szimbólumokat, babonákat ismerhették meg a jelenlévők. Ezután az ijesztő jelmezbe bújt diákok versenye következett, majd halloweeni sütemények kóstolására és értékelésére került sor.

2014. december 11–12. – kirándulás Bécsbe, a világhírű adventi vásárra az angol szakos hallgatók részvételével. A téli időjárás ellenére az utazók szívét átjárta a melegség, a karácsonyi hangulat és persze jól jött a finom meleg tea vagy puncs is. Természetesen a második idegen nyelv, a német gyakorlására is jó lehetőség adódott, hiszen valós élethelyzetekben tapasztalhatták meg diákjaink a többnyelvűség előnyeit.

2015. március 17. – Szent Patrik-napi rendezvényünk alkalmából, amelyen a keresztény térítőt, Írország védőszentjét méltattuk zenés, játékos formában, zöldbe borult minden. Hallgatóink vidám vetélkedő keretében adtak számot tudásukról és kreativitásukról.

2015. október 26. – az első angol helyesírási vetélkedő két kategóriában, az I. évfolyamosok és a II–IV. évfolyamosok számára.

2016. április 21-én került sor a *The Age of Charlotte Brontë (Charlotte Brontë kora)* kvízestre. A kiváló író nő születésének 200. évfordulója alkalmából a II. RFKMF angol szakos hallgatói egész délutános többfordulós játékos vetélkedőn vehettek részt. A diákok számot adtak a Brontë-testvérek életével, műveikkel, korukkal kapcsolatos tudásukról. Képfelismerés, érdekes tények, életrajzi adatok ismerete, filmrészletek felismerése is szerepelt a feladatok között.

2016. november 6. – második alkalommal került megrendezésre az angol helyesírási vetélkedő két kategóriában, I. évfolyamosok és II–IV. évfolyamosok számára.

2017. november 13. – a harmadik angol helyesírási vetélkedőt is megrendeztük két kategóriában: I. évfolyamosoknak és II–IV. évfolyamosoknak.

2018. március 27–28. – „*Multiculturalism and diversity in the 21st century*” címmel tartottunk nagyszabású nemzetközi tudományos konferenciát 16 ország (Amerikai Egyesült Államok, Csehország, Egyesült Királyság, Indonézia, Irán, Japán, Jordánia, Kanada, Lengyelország, Magyarország, Németország, Oroszország, Románia, Szíria, Szlovákia, Ukrajna) 122 előadójának részvételével. A plenáris előadók között volt Medgyes Péter professzor úr, világhírű nyelvpedagógus, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem profes-

sor emeritusa. Az elhangzott előadások rövidített változatai, illetve tartalmi kivonatai konferenciakötetben jelentek meg (Nagy-Kolozsvári és Kovács szerk., 2018).

2018. október 24. – a negyedik angol helyesírási vetélkedő két kategóriában, I. évfolyamosok és II–IV. évfolyamosok számára.

2015–2019 – minden tanév májusában tudományos-diákköri konferenciát rendeztünk azzal a céllal, hogy a legkiválóbb diákjaink a nyilvánosság előtt is bemutathassák kutatásukat. A rendezvény egyik előnye, hogy a diákok megismerhetik egymás tudományos munkáját és tanulhatnak egymástól. Ennél is fontosabb, hogy a szakértői zsűritől (amely általában három tanszéki munkatársból állt) a résztvevők hasznos tanácsokat, javaslatokat kaphattak a jövőbeni kutatásaikhoz. Így járultunk hozzá eddig a kárpátaljai magyar tudományos utánpótlás neveléséhez.

A koronavírus-világjárvány azonban közbeszólt, így az idei, hatodik diákkonferenciánk sajnos elmaradt.

Immár hagyománnyá vált, hogy minden év karácsonyán intézményi ünnepségre kerül sor tanszékünk szervezésében, melyen hallgatóink igyekeznek feleleveníteni, bemutatni az angolszász országok szokásait, vegyítve azokat a magyar és ukrán tradíciókkal. Ilyenkor közös táncokkal, énekekkel, versekkel, színdarabokkal, saját készítésű videókkal színesítjük a műsort és hangolódunk a karácsonyi csodára.

8. PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK DIÁKJAINK SZÁMÁRA (MAKOVECZ-PROGRAM, ERASMUS+, ZRÍNYI ILONA SZAKKOLLÉGIUM)

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatóinak számos lehetőség áll rendelkezésére tanulmányi idejük alatt: külföldi ösztöndíjak, tanulmányutak,

részképzési lehetőségek. Ezek közül kiemelnénk a Makovecz Hallgatói Ösztöndíjprogramot és az Erasmus+ pályázati lehetőséget.

A Makovecz Hallgatói Ösztöndíjprogram keretében, a magyar–magyar hallgatói mobilitás növelése érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma a kijelölt határon túli, magyar nyelvű képzéseket működtető felsőoktatási intézményekben tanulmányokat folytató külhoni magyar hallgatók, illetve a külhoni képzések után érdeklődő anyaországi hallgatók részére támogatást

biztosít, mellyel a Keretprogram időszakában külhoni magyar és anyaországi hallgatók vehetnek részt 1–5 hónapos részképzésekben az intézményközi együttműködésekben részt vevő felsőoktatási intézményekben. Hallgatóink minden évben élnek a lehetőséggel, így például a 2015/2016-os tan-

évben 15 fő négy különböző intézményben – a Selye János Egyetemen, Komáromban; a Partiumi Keresztény Egyetemen, Nagyváradon; a Babes–Bolyai Tudományegyetemen, Kolozsváron és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen – töltöttek egyenként 1-2 hónapot. A 2016/2017-es tanévben 14 hallgatónk vett részt a fent említett egyetemek valamelyikén hasonló időtartamú képzésben. Idővel a program népszerűsége egyre nőtt, így a következő, 2017/2018-as tanévben már 20 hallgató járt a külföldi egyetemeken, a korábbi lista pedig kiegészült a Debreceni Egyetemmel, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel, a Károli Gáspár Református Egyetemmel. A 2018/2019-es tanévben 16 hallgató vett részt külföldi részképzésben, s ebben az esztendőben a veszprémi Pannon Egyetem is bekapcsolódott a hallgatóinkat fogadó intézmények sorába. Az elmúlt tanév során 9 hallgató érzett bátorságot magában, hogy pályázatot nyújtson be, így ők is 1-1 hónapos tanulmányúton vehettek részt többek között a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karán és a Pécsi Tudományegyetemen.

Az Erasmus+ pályázat általános célja a hallgatók nemzetközi oktatási és kulturális cseretevékenységének, azaz mobilit

3. sz. táblázat. Angol szakos diákjaink a Zrínyi Ilona Kárpátaljai Magyar Szakkollégium tehetséggondozó programjában (forrás: Filológia Tanszék Angol Nyelv és Irodalom csoportjának adatbázisa)

Tanév	Hallgató	Tutor / konzulens
2000–2002	Fodor Katalin	tutor: dr. Szabó Tibor / konzulens: Huszti Ilona
2001–2003	Hires Emőke	tutor: dr. Kótyuk István / konzulens: Fábíán Márta
2005–2008	Kovács Szilvia	tutor: dr. Brenzovics Marianna / konzulens: Lizák Katalin
2006–2009	Nagy-Kolozsvári Enikő	tutor: dr. Kótyuk István / konzulens: Fábíán Márta
2008–2010	Birta László	tutor: dr. Huszti Ilona
2011–2013	Nyegre Marianna	tutor: dr. Huszti Ilona
2013–2015	Sütő-Máté Réka	tutor: dr. Huszti Ilona
2016–2017	Kovács-Bakos Alexandra Kitti	tutor: dr. Huszti Ilona
2016–2017	Sipos Zsuzsanna	tutor: dr. Bárány Béla
2017–2020	Kacsur Annamária	tutor: dr. Huszti Ilona
2020–2021	Orosz Melánia	tutor: dr. Huszti Ilona
2020–2021	Petrusinec András	tutor: dr. Lechner Ilona
2020–2021	Váradi Krisztián	tutor: dr. Lőrinc Marianna

a szaktantárgyakból 4,0-nél alacsonyabb.

A szakkollégisták minden tanév végén kötelezően részt vesznek a Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferencián. Ez a kárpátaljai magyar nyelvű felsőoktatásban a tehetséggondozás legfontosabb, legjelentősebb formája. Itt méretetnek meg a szakkollégisták évente az általuk elvégzett kutatások eredményeinek bemutatása által. A konferencia a tehetséges alkotó fiatalok színvonalas bemutatkozási lehetősége, kiváló alkalom arra, hogy szakmai zsűri előtt ismertethessék tudományos kutatásaik eredményeit. Pályamunkáikról írásos szakvéleményt kapnak, melyből sokat tanulhatnak, javíthatnak kutatói munkájukon.

A legeredményesebb hallgatók jogot nyernek arra, hogy képviseljék Kárpátalját Magyarországon a két évente megrendezésre kerülő Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK). Nagy örömeinkre szolgál, hogy 2009-ben az OTDK Tanulás- és Tanítás-mód-

szertani – Tudástechnológiai Szekciójának nyertese éppen a mi diákunk, Nagy Enikő lett. Ezt követően az OTDK legeredményesebb hallgatóinak járó Pro Scientia aranyérmét is odaítélték neki. Sütő-Máté Réka 2016-ban ugyanebben a szekcióban az előkelő 5. helyezést érte el, míg Kacsur Annamária 2020-ban elnyerte a jogot, hogy képviselje főiskolánkat a 2021-es OTDK-n az említett szekcióban.

A 3. sz. táblázat tartalmazza azon angol szakos diákjaink névsorát, akik az elmúlt években részt vettek a tehetséggondozó szakkollégium munkájában.

9. NYÁRI NYELVGYAKORLAT ANYANYELVI TANÁROK FELÜGYELETE ALATT

Tanszékünk hosszú évek óta nagyon jó viszonyt ápol az angliai Claygate település Holy Trinity gyülekezetével, amelynek tagjai minden nyáron önkéntes missziós útra indulnak Kárpátal

Tartalom

KRÓNIKA.....	2
<i>Fedinec Csilla</i>	
Milyen lett Kárpátalja 2021-re?	
Visszatekintés egy előretekintésre	3
ISKOLAI VIZIT	
Egy leendő bázisiskola a Beregi-hegyek ölelésében <i>(A Nagyberegi Középiskolában jártunk)</i>	5
Egy általános iskola, mely a ködös Albionból is kap segítséget <i>(Bemutatjuk a Szőlősgyulai Általános Iskolát)</i>	9
JELES NAPOK	11
PEDAGÓGUSPORTRÉ	
Egy sokrétű pályát befutó pedagógus <i>(Debreceni Anikóval, a Csapi Széchenyi István Középiskola magyartanárával Lajos Mihály beszélgetett)</i>	12
ÉVFORDULÓ	
<i>Husztli Ilona, Nagy-Kolozsvári Enikő</i>	
A beregszászi főiskola angol szakának története (1996–2020)	14
FELMÉRÉS	
<i>Simon Márta</i>	
A családok szerepe beregszászi és beregszászi járási kisiskolások tanulási attitűdjének alakulásában ...	21
<i>Barta Karolina Kitti</i>	
A barkaszoói roma közösség nyelvhasználata.....	24
ÓVODAI NEVELÉS	
<i>Dr. H. Tóth István</i>	
Mese, meseértés szemlélődő, hozzáadó, haszonelvű játékkal.....	26
ANYANYELVOKTATÁS	
<i>Dudics Lakatos Katalin</i>	
A nyelvjárásokhoz való viszonyulás alakulása a hozzáadó anyanyelvoktatás hatására (2008–2019) ...	30
PEDAGÓGUSPORTRÉ	
Hogy „vérré váljon” a nemzeti öntudat <i>(Hnatik-Riskó Mártát, a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium magyartanárát munkatársunk a magyarságtudatról, az anyanyelv oktatásának jelentőségéről faggatta)</i>	32
A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV	
<i>Gál Adél</i>	
A múzeumpedagógia a magyar mint idegen nyelv oktatásának szolgálatában.....	34
HONISMERET	
<i>Szakál Imre</i>	
Képek csata után. A kárpátaljai magyarok és a „nagy háborút” követő államfordulat.....	40

FOLYTATÓDOTT A KÁRPÁT-MEDENCEI ÓVODAPROGRAM

További kárpátaljai óvodák újulhattak meg 2020 őszén a magyarországi támogatásnak köszönhetően a Kárpát-medencei óvodaprogram II. ütemében, a KMPSZ közreműködésével.

A Dolhai 2. Sz. Óvodában az épület nyílászáróinak cseréjére került sor. A Bilkei 4. Sz. Óvoda két termét újították fel, amint a Perecsenyi Szivárvány Óvodában is. Három ilosvai óvoda kapott gyermekbútorokat. Az Ilosvai 1. Sz. Óvoda ezenkívül technikai felszereléssel is gazdagodott. Az Ungvári 26. Sz. Óvodában és az Ungvári 21. Sz. Fecske Óvodában a magyar csoportok termei lettek felújítva. A magyar csoportok új bútorzatot és számítástechnikai felszerelést is kaptak. Az Ungvári Harmónia Oktatási-Nevelési Központ teljes belső felújításon esett át. Megújult a Szolyvai 10. Sz. Oktatási-Nevelési Központ épületének egyik szárnya. Elkészült a Nagybereznai Magyar Óvoda. Tető alá került az új eszenyi óvodaépület. Teljesen megújulhatott a Kisbégányi Csillagocskák Óvoda. Jelentős felújításon esett át a Beregújfalui Óvoda is, ahol egyebek mellett két eddig nem használt terem rendbetételével egy harmadik csoport fogadására is lehetőség nyílt. Bakosban átadták az óvoda és az elemi iskola új épületét.

KÖZOKTATÁS

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség lapja

Főszerkesztő: Kacsur Gusztáv

A szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök),
Bak Éva, Benedek Imre, Dobsa Aranka,
Nagy Sándor, Szilágyi Lajos

Tördelőszerkesztő: Fábrián Zoltán

Olvasószerkesztő: Riskó Márta

Címlapfotó: Fülöp László

Kiadja a KMPSZ megbízásából
a Kálvin Nyomda (90202 Beregszász, Kossuth tér 4.)

Felelős kiadó: Orosz Ildikó
Lapengedély száma: 3T №64, **Példányszám:** 2000

Levelezési cím: 90202 Beregszász,
O. Kobiljanszka u. 17. Tel.: (+380-31-41)-2-37-47
web: www.kmpsuz.uz.ua **e-mail:** info@kmpsuz.uz.ua

Megjelenik a BETHLEN GÁBOR ALAP TÁMOGATÁSÁVAL

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a lapban megjelenő szerzői véleményekkel. A publikációkban közölt tényekért minden esetben a szerző viseli a felelősséget. A beérkező kéziratok közlésének és szerkesztésének jogát fenntartjuk, visszaküldésüket nem vállaljuk.

Освіта (на угорській мові)
Засновник і видавець: Закарпатське угорськомовне педагогічне товариство
Реєстраційне свідоцтво: 3Т №64 від 20.03.1995.
Віддруковано: П.п. Лац Чілла Степанівна
М. Берегово, пл. Кошута 4. Тираж: 2000